

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi verilerine göre 2025 yılında Türkiye hakkında verilen 74 kararın 66'sında en az bir Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ihlali tespit edilmiştir. 1 Ocak 2026 itibarıyla AİHM önünde Türkiye'ye ilişkin 18 bin 455 başvuru bulunmaktadır. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserinin 2026 Türkiye memorandumunda ise 2025 yılı sonunda Türkiye hakkında 445 kararın uygulanmasının Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin denetiminde bulunduğu belirtilmektedir. AİHM'in Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve diğer HDP milletvekilleri, Ali Ürküt ve Osman Kavala hakkında verdiği kararlar; kişi özgürlüğü ve güvenliği, ifade özgürlüğü, siyasi faaliyet ve demokratik temsil hakları ile kesinleşmiş AİHM kararlarının uygulanması bakımından önemli sorunları ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 2020-2025 yılları arasında AİHM tarafından Türkiye hakkında verilen toplam kaç kararda en az bir Sözleşme ihlali tespit edilmiştir? İhlal kararlarının yıllara ve ihlal edilen Sözleşme maddelerine göre dağılımı nedir?
- 2- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin denetiminde uygulanmayı bekleyen Türkiye hakkındaki AİHM kararlarının kaçını öncü, kaçını tekrar eden dosya niteliğindedir? Bu kararların kaçının uygulanması beş yıldan uzun süredir devam eden denetim altındadır?
- 3- AİHM'in Türkiye hakkında verdiği kesinleşmiş kararların gerektirdiği bireysel ve genel tedbirlerin uygulanmasını izlemek amacıyla Bakanlığınız bünyesinde hangi mekanizmalar bulunmaktadır? Kararların gereğinin yerine getirilip getirilmediği hangi yöntemle takip edilmektedir?
- 4- AİHM Büyük Dairesinin Selahattin Demirtaş/Türkiye (No. 2) kararının gereğinin yerine getirilmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından bugüne kadar hangi bireysel ve genel tedbirler alınmıştır? Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin bu kararın uygulanmasına ilişkin değerlendirmeleri doğrultusunda yeni bir çalışma yürütülmekte midir?
- 5- AİHM'in 8 Kasım 2022 tarihli Yüksekdağ Şenoğlu ve Diğerleri/Türkiye kararında tespit edilen ihlallerin giderilmesi ve benzer ihlallerin tekrarının önlenmesi amacıyla hangi tedbirler alınmıştır?

- 6- AİHM'in 9 Haziran 2026 tarihli Ali Ürküt/Türkiye kararında kişi özgürlüğü ve güvenliği, ifade özgürlüğü ve Sözleşme'nin 18'inci maddesi bakımından tespit ettiği ihlaller doğrultusunda Bakanlığınız tarafından herhangi bir değerlendirme veya çalışma yapılmış mıdır?
- 7- Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve Ali Ürküt hakkında verilen AİHM kararlarının Kobanî Davası'nda devam eden yargısal süreçlere etkisine ilişkin Bakanlığınız tarafından bir hukuki değerlendirme yapılmış mıdır? Bu kararların gereğinin iç hukukta yerine getirilmesi amacıyla herhangi bir işlem veya çalışma yürütülmekte midir?
- 8- Osman Kavala hakkında verilen AİHM kararının uygulanmaması sonucunda Sözleşme'nin 46'ncı maddesi kapsamında ihlal prosedürünün işletilmiş olması karşısında, benzer bir sürecin tekrar yaşanmaması ve kesinleşmiş AİHM kararlarının zamanında uygulanması amacıyla hangi tedbirler alınmıştır?
- 9- AİHM tarafından Türkiye hakkında aynı veya benzer hak alanlarında tekrar eden ihlal kararlarının azaltılması amacıyla mevzuat veya yargı uygulamasında değişiklik yapılmasını öngören bir çalışma yürütülmekte midir? Yürütülüyorsa hangi hak alanlarını kapsamaktadır?
- 10- Türkiye'nin AİHM ihlal kararları nedeniyle 2020-2025 yılları arasında başvurularda ödediği tazminat ve diğer parasal yükümlülüklerin yıllara göre toplam tutarı nedir?